PROFIL UMANIST – 100 de puncte

Citește textul propus și realizează itemii:

...încet se luminează și-n ograda lui Grigore. Tatăl și fiul, alături, se întorc, omenește, la viața cea de toate zilele.

GRIGORE: Nu se cuvine, Nichita, să trăim numai cu **durerile**. Crapă inima în tine, să fie ea și de fier!

NICHITA: Mama a fost o mucenică, tată.

GRIGORE: Care este vina mea, s-o știu?

NICHITA: Pe mata nimeni nu te învinuiește de nimic.

GRIGORE: Învinuiește-mă, băiatul meu… Eu n-am iubit-o. Adică, am iubit-o, dar atunci, demult… Om cu om se deprinde, ne-am deprins și noi. Nu știu ce ne-a îndepărtat, poate paharul… poate altceva. Ea a fost femeie și eu n-am apărat-o, când eram dator s-o apăr. Toate trec prin inimă și lasă urme adânci… Ea a fost o mucenică, zici, dar ce să ne facem noi acuma? Viața doar nu se sfârșește aici… Din toate câte sunt pe-acest pământ numai ea, viața, îi veșnică… Cu toate că-i făcută și ea din alb și negru…

NICHITA: N-ai cântat cu oamenii în ogradă, la masă, eu am văzut. Nu te-am auzit niciodată cântând…

GRIGORE: **Cânt** în mine, băiatul meu, n-aveai de unde să mă auzi… Am un cântec al meu, rămas de la mama, și-l cânt în mine, ca să nu-l sluțesc. (*Cântă.*)

,,O mamă, dulce mamă, din negura de vremi
Pe freamătul de frunze la tine tu mă chemi;
Deasupra criptei negre a vechiului mormânt
Se scutură salcâmii de ploaie şi de vânt,
Se bat încet din ramuri, îngână glasul tău...
Mereu se vor tot bate, tu vei dormi mereu.”

Așa o poezie să scrii, să plângă oamenii, când vor cânta-o…

NICHITA: Un singur mare poet a avut pământul nostru.

GRIGORE: Și altul, ca el, crezi tu că n-o să mai avem? Lumea-i lume, Nichita, se naște și moare… Oamenii sunt buni de felul lor. Ai văzut cum a sărit satul și m-a scăpat de la moarte? Au dreptul oamenii iștia să aibă un poet al lor ori nu au dreptul?

NICHITA: Au. Dar poeții geniali se nasc o data la o sută de ani. Poate și mai rar.
GRIGORE: O sută de ani, pare-mi-se, au trecut…
Din casă, cu o mătură, iese Cristina și începe să mături prin fața casei.
Lasă, Cristina, că a fi prea curat. Eu și Nichita-ți mulțumim că ne-ai ajutat.
CRISTINA: D-apoi cine-o să vă ajute, dacă n-o să vă ajut eu? Nichita, masa asta și scaunele unde ai de gând să le duci?
NICHITA: De ce să le duc?
CRISTINA: Să le duci la vreo expoziție, că tare-ți fură ochii.
NICHITA: Am și eu o meserie…
CRISTINA: Se poate să mă așez?
NICHITA: Da, da…
CRISTINA: *(se așază)*: Semăn cu regina Angliei, nu?
NICHITA: Semeni.
CRISTINA: De ce taci?
NICHITA: Asta-i masa tăcerii, Cristină…
CRISTINA: Hai să bocim atunci.
NICHITA: *(după o pauză)*: Cristină, tu știi ce-nseamnă dragoste?
CRISTINA: Tam-nisam?
NICHITA: Știi sau nu?
CRISTINA: Știu. Dragostea-i bucata de pâine din care mănânci astăzi și-ți mai rămâne pentru a doua zi…
NICHITA: Dragostea-i văzduhul fără de care nici om, nici pasăre nu pot trăi…

(*Pomul vieții* de Dumitru Matcovschi)

Nr.	Item	Punctaj	
1	Rescrie, din lista propusă, un sinonim contextual adecvat pentru lexemul *să trăim* din replica: ***Nu se cuvine, Nichita, să trăim numai cu durerile,*** argumentându-ți alegerea într-un enunț. *Să locuim, să ființăm, să dăinuim, să durăm, să existăm, să fim, să petrecem, să coabităm, să vieţuim.* Sinonimul ales: _____ Argumentarea: _____ _____ _____	L 0 1 2 3	L 0 1 2 3
2	Ilustrează, în câte un enunț, un alt sens decât cel din text al cuvintelor: *durere*, *a cânta*. _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
3	Scrie, din memorie, un vers/o strofă din lirica românească, în care este prezentă imaginea mamei, indicând titlul și autorul textului. _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3	L 0 1 2 3

4	Include în enunțuri dezvoltate expresiile *a-şi călca pe inimă, a-şi lua inima în dinţi*. _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
5	Rezumă, în text coerent, esența dialogului dintre Grigore și Nichita. _____ _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3	L 0 1 2 3
6	Explică, în 2-3 enunțuri, starea eului liric, exprimată în versurile din text. _____ _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
7	Comentează, în text coerent de 5-6 rânduri, sugestia contextuală a unei figuri de stil din versurile inserate în text. _____ _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 4 5
8	Schițează, într-un text coerent de 6-7 rânduri, portretul moral al personajului Nichita, numind două trăsături, susținute cu exemple din fragment. _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4 5 6	L 0 1 2 3 4 5 6

9	Analizează, într-un text coerent de 10-12 rânduri, **motivul literar al demnității** în textul dat, în raport cu același motiv dintr-un alt text din literatura română (numește textul și autorul, citează din textul ales). _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4 5 6	L 0 1 2 3 4 5 6
10	Interpretează, în două enunțuri dezvoltate, valoarea stilistică a semnului de punctuație: puncte-puncte (puncte de suspensie) din replica personajului: *GRIGORE: Învinuiește-mă, băiatul meu… Eu n-am iubit-o. Adică, am iubit-o, dar atunci, demult…* _____ _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3	L 0 1 2 3
11	Exprimă, în spațiul rezervat, un punct de vedere cu privire la importanța sprijinului moral de care are nevoie o persoană într-o situație de viață dificilă, referindu-te la propria experiență. _____ _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
12	Meditează, în text coerent de 6-7 rânduri, asupra afirmației din replica lui Nichita: *Dar poeții geniali se nasc o data la o sută de ani. Poate și mai rar*. _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4

13	Argumentează, în două teze (raționament + exemplu), apartenența textului la genul dramatic. (1) ____________________ ____________________ ____________________ ____________________ ____________________ (2) ____________________ ____________________ ____________________ ____________________ ____________________	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
14	Elaborează, în spațiul rezervat, o invitație pe care o vei adresa colegilor tăi, valorificând datele legendei: „Te numești Cristian/Cristina Albu. Ești elev/elevă în clasa a XII-a a Liceului Teoretic *Onisifor Ghibu*, mun. Chișinău. Organizezi, în incinta *Clubului tinerilor cercetători* din liceu, o conferință pe tema: *Pomul vieții în literatură și artă*. Evenimentul va avea loc pe data de 24 iunie 2024, la ora 16:00.” Vei semna invitația. INVITAȚIE ____________________	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7

15	Redactează un eseu argumentativ de 1-1,5 pagini, în raport cu ideea din text*:* ***Dragostea-i văzduhul fără de care nici om, nici pasăre nu pot trăi…*** În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere: a) exprimarea clară a opiniei; **L 0 1 2** b) formularea a două teze distincte; **L 0 1 2 3 4** c) susţinerea fiecărei teze cu câte un argument; **L 0 1 2 3 4** d) referinţa la două texte din literatura română, studiate sau citite independent, care confirmă tezele enunţate; **L 0 1 2 3 4 5 6** e) respectarea structurii de eseu argumentativ; **L 0 1 2 3** f) respectarea limitei de întindere. **L 0 1**	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

Pentru redactarea tuturor secvenţelor scrise vei obţine **20 de puncte**.

	Cerinţe faţă de redactare:	**Punctaj**	
1	Structurarea adecvată a textului propriu	L 0 1 2	L 0 1 2
2	Calitatea mesajului scris: coerenţă şi coeziune	L 0 1 2 3	L 0 1 2 3
3	Corectitudinea stilistică, alegerea registrului stilistic corespunzător tipologiei textului scris	L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 4 5
4	Respectarea normelor ortografice şi gramaticale	L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 4 5
5	Respectarea normelor de punctuaţie	L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 4 5